

รายงาน

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

จัดทำโดย

นรป.กลุ่ม 3 สีเหลือง และกลุ่ม 4 สีชมพู

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 6
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ภูมิศาสตร์และภูมิอากาศ¹

ประเทศฝรั่งเศสภาคพื้นทวีปยุโรปนั้น มีพื้นที่ 543,935 ตารางกิโลเมตร (210,013 ตารางไมล์) ทำให้ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในกลุ่มสหภาพยุโรป ซึ่งใหญ่กว่าประเทศสเปนเพียงนิดเดียว ประเทศฝรั่งเศสมีพื้นที่ครอบคลุมลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลายมาก ตั้งแต่ที่ราบชายฝั่งในภาคเหนือและตะวันตก ซึ่งติดกับทะเลเหนือและมหาสมุทรแอตแลนติก ไปจนถึงเทือกเขาแอลป์ ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ ที่ราบสูงมาซิฟซ็องทราลทางภาคใต้ตอนกลาง และเทือกเขาพิเรนีส ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ ประเทศฝรั่งเศสยังมีจุดที่สูงที่สุดในทวีปยุโรปตะวันตกคือ ยอดเขามงบล็อง (Mont Blanc) ซึ่งสูง 4,807 เมตร (15,770 ฟุต) ตั้งอยู่บนเทือกเขาแอลป์ บริเวณชายแดนประเทศฝรั่งเศสและอิตาลี

ประเทศฝรั่งเศสภาคพื้นทวีปยุโรปยังมีแม่น้ำต่าง ๆ ที่สำคัญอีกมากมาย เช่น แม่น้ำลัวร์ แม่น้ำการอน แม่น้ำแซน และแม่น้ำโรนซึ่งแบ่งที่ราบสูงมาซิฟซ็องทราลออกจากเทือกเขาแอลป์ อีกด้วย โดยไหลลงทะเลเมดิเตอร์เรเนียนที่กามาร์ก ซึ่งเป็นจุดที่ต่ำที่สุดในประเทศฝรั่งเศส (2 เมตร หรือ 6.5 ฟุต จากระดับน้ำทะเล) และยังมีกอร์ส (คอร์ซิกา) ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

พื้นที่ของประเทศฝรั่งเศส รวมทั้งจังหวัดและดินแดนโพ้นทะเล (ไม่รวมดินแดนอาเดลี) คือ 674,843 ตารางกิโลเมตร (260,558 ตารางไมล์) นับเป็น 0.45% ของพื้นแผ่นดินโลกทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามประเทศฝรั่งเศสครอบครองพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะเป็นอันดับสองของโลก ด้วยเนื้อที่ 11,035,000 ตารางกิโลเมตร (4,260,000 ตารางไมล์) นับเป็น 8% ของพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะทั้งหมดในโลก ตามหลังสหรัฐอเมริกา ไปเพียง 316,000 ตารางกิโลเมตร และนำประเทศออสเตรเลียกว่า 2,886,750 ตารางกิโลเมตร

ประเทศฝรั่งเศสภาคพื้นทวีปยุโรปตั้งอยู่ระหว่าง 41° and 50° เหนือ บนขอบทวีปยุโรปตะวันตก และตั้งอยู่ในภูมิอากาศเขตอบอุ่นเหนือ ทางภาคเหนือและตะวันตกเฉียงเหนือ มีสภาพภูมิอากาศเขตอบอุ่น แต่กระนั้นภูมิประเทศและทะเลก็มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศเหมือนกัน ละติจูด ลองจิจูด และความสูงเหนือระดับน้ำทะเล ทำให้ประเทศฝรั่งเศสมีภูมิอากาศแบบละอียดด้วย ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้มีสภาพภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน ภาคตะวันตกส่วนมากจะมีปริมาณน้ำฝนสูง ฤดูหนาวไม่มาก และฤดูร้อนเย็นสบาย ภายในประเทศภูมิอากาศจะเปลี่ยนไปทางภาคพื้นทวีปยุโรป อากาศร้อน มีมรสุมในฤดูร้อน ฤดูหนาวหนาวกว่าเดิม และมีฝนตกน้อย ส่วนภูมิอากาศเทือกเขาแอลป์และแถบบริเวณเทือกเขาอื่น ๆ ส่วนมากมักจะมีภูมิอากาศแถบเทือกเขา ด้วยอุณหภูมิต่ำกว่าจุดเยือกแข็งกว่า 150 วันต่อปีและปกคลุมด้วยหิมะกว่า 6 เดือน

ประเทศฝรั่งเศสมีภูมิประเทศหลายแบบ มีทั้งภูเขา ที่ราบสูง ที่ราบลุ่มแม่น้ำ ชายฝั่งมหาสมุทร และที่ราบตอนกลางของประเทศ ดังนั้นจึงมีลักษณะภูมิอากาศ (le climat) แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนี้

¹ <https://th.wikipedia.org/wiki/สาธารณรัฐฝรั่งเศส>

1. ภูมิอากาศแบบชายฝั่งมหาสมุทร (le climat océanique ou atlantique) ทางด้านตะวันตกของประเทศ ลักษณะอากาศ จะไม่หนาวในฤดูหนาว แต่ฤดูร้อนจะเย็นและชื้น ฝนตกอ่อนๆ ตลอดปี

2. ภูมิอากาศแบบทวีป (le climat continental) คือ ส่วนที่อยู่ในประเทศแถบ และทางตะวันออกของประเทศ อากาศหนาวในฤดูหนาว และในฤดูร้อนอากาศร้อน มีพายุฝน

3. ภูมิอากาศแบบภูเขา (le climat montagnard) อากาศจะหนาวมาก มีหิมะตกในฤดูหนาวและมีเวลายาวนานกว่าฤดูร้อน ที่ไม่ร้อนจัด แต่อากาศดี บริเวณนี้อาจมีฝนตกทุกฤดู

4. ภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน (le climat méditerranée) ในฤดูหนาวอากาศไม่หนาว แต่ฤดูร้อน จะร้อนมาก แสงแดดจัด เป็นบริเวณใกล้ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนจึงมีเมืองตากอากาศริมฝั่งมากมาย

ฤดูในประเทศฝรั่งเศส (les saisons en France) มี 4 ฤดู ดังนี้

1. ฤดูใบไม้ผลิ (le printemps) เริ่มประมาณเดือนมีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน ฤดูนี้ อากาศจะอบอุ่น ต้นไม้เริ่มผลิใบเขียว ซุ้มและออกดอก บานสะพรั่ง เป็นฤดูแห่งความสวยงาม (la saison des fleurs) ท้องฟ้าสดใส

2. ฤดูร้อน (l'été) เริ่มประมาณเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน อากาศร้อนจึงเป็นฤดูแห่งวันหยุด (vacances d'été) ชาวฝรั่งเศสมักไปเที่ยวพักผ่อน ตากอากาศตามชายฝั่งทะเล

3. ฤดูใบไม้ร่วง (l'automne) เริ่มประมาณเดือนกันยายนถึงเดือนธันวาคม อากาศแปรปรวน ท้องฟ้ามีครึ้ม ลมแรง ฝนตกบ่อย ใบไม้เหลืองแห้งและร่วงมากมาย บริเวณป่าไม้จึงมีสีสันของใบไม้ที่หลากหลาย ทางตอนใต้ของฝรั่งเศสมี ลมแรง เรียกกันว่า ลม mistral

4. ฤดูหนาว (l'hiver) เริ่มเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคม มีฝนและหิมะตกเป็นประจำ มีวันหยุดฤดูหนาว (vacances de neige) เพื่อการพักผ่อน และเล่นกีฬาฤดูหนาว เช่น การเล่นสกี ล้อเลื่อนบนหิมะ ฯ ตามภูเขา

การเมืองการปกครอง

การปกครองประเทศฝรั่งเศส เป็นระบบการปกครองแบบกึ่งประธานาธิบดี ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ 5

รัฐสภาแห่งประเทศฝรั่งเศส แบ่งเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ โดยมีประธานาธิบดีใช้อำนาจบริหารร่วมกับนายกรัฐมนตรีที่แต่งตั้ง คณะรัฐมนตรี ซึ่งรวมถึงนายกรัฐมนตรี สามารถถูกถอดถอนได้โดยสภาผู้แทนราษฎร หรือ “สภาล่าง” โดยการลงมติไม่ไว้วางใจ เพื่อแสดงให้เห็นว่านายกรัฐมนตรีจะต้องผ่านการสนับสนุนโดยเสียงส่วนมากของสภาฯ

รัฐสภาประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เพื่อทำหน้าที่ผ่านร่างกฎหมาย และงบประมาณ รวมทั้งตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ผ่านทางการถามกระทู้สดในรัฐสภา โดยมีสภารัฐธรรมนูญ (Conseil Constitutionnel) มีหน้าที่รับรองให้บทบัญญัติต่าง ๆ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ โดยสมาชิกสภารัฐธรรมนูญ จะได้รับการคัดเลือกจากประธานาธิบดี ประธานสภา

ผู้แทนราษฎร และประธานวุฒิสภา อนึ่ง อดีตประธานาธิบดียังดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภารัฐธรรมนูญด้วย

ระบบตุลาการ ซึ่งเป็นแบบระบบกฎหมายโดยสืบทอดจากประมวลกฎหมายนโปเลียน แบ่งเป็นสองฝ่าย คือ ศาลแพ่งและอาญา (ดูแลคดีแพ่งและอาญา) และศาลปกครอง (ดูแลเรื่องการใช้อำนาจรัฐ) โดยแต่ละฝ่ายจะมีศาลสูงสุด คือ ศาลยุติธรรมสูงสุด (ศาลฎีกา) สำหรับคดีความทางแพ่งและอาญา และศาลปกครองสูงสุด (ประเทศฝรั่งเศส) สำหรับคดีด้านปกครอง โดยรัฐบาลฝรั่งเศส รวมถึงหน่วยงานและองค์กรอิสระอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐอีกหลายทางด้วย ประเทศฝรั่งเศสมีการปกครองแบบรัฐเดี่ยว และแบ่งการปกครองย่อยเป็นแคว้น (région) จังหวัด (départements) และเทศบาล (communes) ซึ่งจะมีขอบเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นของตน ทั้งด้านการคลังและงบประมาณ ซึ่งรัฐบาลกลางไม่สามารถเข้ามาแทรกแซงได้

เนื่องจากประเทศฝรั่งเศสเป็นสมาชิกก่อตั้งของประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้าแห่งยุโรป (European Coal and Steel Community) ซึ่งต่อมาภายหลังได้พัฒนาเป็นสหภาพยุโรป ดังนั้น ประเทศฝรั่งเศสจึงต้องถ่ายโอนอำนาจอธิปไตยบางส่วนให้กับสหภาพยุโรปตามรัฐธรรมนูญแห่งสหภาพยุโรป และรัฐบาลฝรั่งเศสจำต้องปฏิบัติตามสนธิสัญญาและกฎข้อบังคับแห่งสหภาพยุโรป

ความสัมพันธ์กับประเทศไทย²

ช่วงศตวรรษที่ 17 ประเทศฝรั่งเศสและประเทศสยามได้เริ่มความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการครั้งแรก คณะทูตจากประเทศไทยได้เดินทางไปเยือนประเทศฝรั่งเศสในปี พ.ศ.2227 และ พ.ศ.2229 โดยได้รับการต้อนรับจากพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 คณะตัวแทนจากฝรั่งเศสหลายคณะ ได้เดินทางมายังประเทศไทยเพื่อเข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์เช่นกัน คณะฯ ที่มีชื่อเสียงที่สุดเห็นจะได้แก่คณะของเซอร์วัลลิเยร์ เดอ โชมงต์ ความสัมพันธ์ทางการทูตของทั้งสองประเทศเริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ.2399 และได้มีการเฉลิมฉลองความสัมพันธ์ด้านการทูตระหว่างสองประเทศครบ 150 ปี เมื่อปี พ.ศ.2549

การเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการของนายฌากส์ ชีรัค ประธานาธิบดีฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2549 ในฐานะราชาอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะสานความสัมพันธ์ฝรั่งเศสไทยให้แน่นแฟ้นขึ้นอีกครั้ง ประธานาธิบดีฝรั่งเศสเสนอให้มีการรับร่างสนธิสัญญาสมานฉันท์และความร่วมมือแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (TAC) เพื่อกระตุ้นให้มีการหารือทางด้านการเมืองระหว่างประเทศทั้งสองมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมความร่วมมือด้านความปลอดภัยและการป้องกันประเทศ การช่วยเหลือประเทศที่สาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศลาวและกัมพูชา ร่วมกัน ทั้งนี้ รวมถึงความร่วมมือด้านวัฒนธรรม การศึกษาระดับสูงและการวิจัย และการกระตุ้นความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ รัฐมนตรีกำกับดูแลด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศได้หารือร่วมกันเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ.2549 ณ กรุงปารีส

² <https://th.ambafrance.org/article913>

ในปีพ.ศ. 2548 การแลกเปลี่ยนทางการค้าระหว่างประเทศไทยและฝรั่งเศสมีจำนวนถึง 3,100 ล้านยูโร (เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 38 ภายในปีเดียว) ประเทศฝรั่งเศสส่งสินค้าออกมายังประเทศไทยเป็นอันดับที่ 15 ของจำนวนประเทศที่ฝรั่งเศสส่งสินค้าออกทั้งหมด (มูลค่า 1,600 ล้านยูโร) ในขณะที่ประเทศไทยส่งสินค้าออกไปยังประเทศฝรั่งเศสมากเป็นอันดับที่ 17 ของจำนวนประเทศที่ไทยส่งสินค้าออกทั้งหมด (มูลค่า 1,514 ยูโร) ปัจจุบัน บริษัทฝรั่งเศสในประเทศไทยมีจำนวนมากถึง 300 บริษัท

นอกจากนี้ ประเทศทั้งสองยังกระชับความสัมพันธ์ด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และวิชาการอีกด้วย ในส่วนของวัฒนธรรมได้มีการจัดเทศกาลวัฒนธรรมฝรั่งเศส หรือลา แพ็ต ณ กรุงเทพฯ ในขณะที่ฝ่ายไทยจัดงานเทศกาลวัฒนธรรมไทยซึ่งมีชื่อว่า Tout à fait Thai ณ ประเทศฝรั่งเศส ในส่วนของวิชาการ ฝ่ายไทยและฝ่ายฝรั่งเศสยังมีโครงการร่วมด้านวิทยาศาสตร์ การวิจัย การแลกเปลี่ยนระหว่างหน่วยงานการศึกษา ฯลฯ อีกด้วย

กระบวนการร่างกฎหมาย³

กระบวนการร่างกฎหมายเริ่มต้นจากพิจารณาโดยคณะรัฐมนตรี (ที่ประชุมเห็นพ้อง) หรือโดยสมาชิกรัฐสภา เพื่อตรากฎหมาย โดยร่างกฎหมายต้องผ่านการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ก่อนที่จะนำเข้าสู่สภาฯ โดยตั้งแต่ปี ค.ศ. 2009 เป็นต้นมา มีการเพิ่มข้อบังคับให้ร่างกฎหมายจะต้องผ่านการศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อกฎหมายแห่งประชาคมยุโรป เศรษฐกิจ สังคม การคลัง และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ในประเทศฝรั่งเศส การร่างกฎหมายก็ต้องผ่านการพิจารณาจากทั้งสองสภา เพื่อให้ทั้งสองสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาได้พิจารณาร่างกฎหมายที่มีเนื้อหาเดียวกัน หากทั้ง 2 สภา มีความเห็นตรงกัน ก็ถือว่าร่างกฎหมายนั้นได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา แต่ในกรณีที่ทั้ง 2 สภา มีความเห็นไม่ตรงกัน ร่างกฎหมายฉบับนั้นก็จะถูกส่งกลับไปกลับไปมาระหว่าง 2 สภา (navette) ซึ่งนายกรัฐมนตรีสามารถขอให้มีการตั้ง “คณะกรรมการร่วมกัน” (commission mixte paritaire) ประกอบด้วยสมาชิกที่มีลักษณะแตกต่างกับของไทย กล่าวคือ คณะกรรมการร่วมกันของฝรั่งเศสประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภา 7 คน และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 7 คน ทำหน้าที่พิจารณาร่างกฎหมายเพื่อให้ได้ข้อยุติ แต่หากคณะกรรมการร่วมกันไม่สามารถตกลงกันได้อีก ร่างกฎหมายนั้นจะถูกส่งไปให้ทั้งสองสภาพิจารณาอีกครั้ง และหลังจากนั้นสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นผู้ตัดสินชี้ขาด ในกรณีดังกล่าวสภาผู้แทนราษฎรอาจนำร่างที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการร่วมกันหรือร่างที่ผ่านการพิจารณาครั้งสุดท้ายของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอาจมีการแปรญัตติโดยความเห็นชอบของวุฒิสภาแล้ว มาเป็นร่างที่ใช้ในการพิจารณาก็ได้

ร่างกฎหมายที่ผ่านการเห็นชอบแล้ว จะถูกลงนามโดยประธานาธิบดี ในระหว่างนี้ ประธานาธิบดี หรือประธานสภาผู้แทนราษฎร หรือประธานวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน 60 คน หรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 60 คน สามารถยื่นตีความว่าร่างกฎหมายนี้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญโดยพิจารณาโดยสภารัฐธรรมนูญก่อนนำมาบังคับใช้ โดยตามกฎหมาย ประธานาธิบดี

³ <https://th.wikipedia.org/wiki/การปกครองประเทศฝรั่งเศส>

สามารถลงนามคู่กับนายกรัฐมนตรีเพื่อยื่นร่างกฎหมายกลับไปยังรัฐสภาเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่งได้หนึ่งครั้งต่อร่างกฎหมาย โดยเมื่อได้รับการเห็นชอบจากสภาฯ แล้ว ประธานาธิบดีต้องลงนามคู่กับนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และส่งตีพิมพ์เพื่อบังคับใช้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

ฝ่ายตุลาการ

อำนาจฝ่ายตุลาการเป็นอิสระไม่ขึ้นตรง และใช้ถ่วงดุลอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ในประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์หรือกฎหมายที่บัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นระบบประมวล และมีได้ตัดสินตามแนวคำพิพากษาของศาล แต่อย่างไรก็ตามแนวคำพิพากษาของศาลยังถือว่ามึน้ำหนักในการพิจารณาคดีความ

ศาลคดีแพ่งและอาญา

ระบบศาลของฝรั่งเศส จะไต่สวนคดีความทั้งด้านแพ่งและอาญา โดยแบ่งเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกาตามลำดับ

ผู้พิพากษา เป็นข้าราชการที่ได้รับการคุ้มครองสถานะเป็นพิเศษ โดยไม่สามารถถูกปลดจากตำแหน่งโดยปราศจากความยินยอมจากเจ้าตัว โดยมีสภายุติธรรมเป็นผู้ดูแลการทำงานของผู้พิพากษา พนักงานอัยการ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงยุติธรรม ในอดีตได้มีข้อครหาทางการเมืองถึงการยกฟ้องหรือสั่งฟ้องอย่างไม่เป็นธรรม โดยเฉพาะคดีความเรื่องทุจริตของเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งเรื่องราวของอัยการมักจะเป็นหัวข้อที่อภิปรายกันเป็นประจำ

การพิจารณาคดีความโดยลูกขุน จะสงวนไว้ในกรณีคดีอาชญากรรมร้ายแรง ซึ่งเป็นคดีความในอำนาจของศาลชั้นต้นที่พิจารณาโดยข้าหลวงพิเศษ “Courts of Assizes” อันประกอบไปด้วยผู้พิพากษา 3 ท่าน และคณะลูกขุนจำนวน 9 ท่าน (12 ท่านในกรณีอุทธรณ์) โดยจะร่วมกันพิจารณาคำพิพากษานั้น ๆ (รวมทั้งกำหนดโทษ) โดยคณะลูกขุนจะเลือกจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยระบบสุ่ม

ในกรณีทั่วไป ผู้พิพากษาจะเป็นผู้พิพากษาโดยอาชีพ ยกเว้นศาลอาญาเฉพาะเยาวชน อันจะประกอบไปด้วยผู้พิพากษา 1 ท่าน และผู้พิพากษาสมทบอีก 2 ท่าน ซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกคัดเลือกเข้ามาที่ไม่ได้มีอาชีพเป็นผู้พิพากษา ศาลเฉพาะด้านอื่น ๆ ก็มักจะประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านสาขานั้น อาทิเช่น คณะตุลาการด้านแรงงาน ประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากสหภาพแรงงานจำนวนเท่า ๆ กับจากสหภาพนายจ้าง ซึ่งยังพบการใช้กับคณะตุลาการด้านอสังหาริมทรัพย์อีกด้วย

โดยก่อนเข้าสู่การพิจารณาของระบบศาล จะใช้ระบบไต่สวน (Inquisitorial System) โดยเมื่อเข้าสู่ศาลแล้ว จะใช้ระบบกล่าวหา (Adversary System) โดยผู้ที่ถูกกล่าวหา (จำเลย) จะถือว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิด (ตามคำพิพากษา)

บทวิจารณ์จากการดำเนินงานสาธารณรัฐฝรั่งเศส

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของฝรั่งเศส ลงวันที่ 4 ตุลาคม ค.ศ.1958 (สมัยนายพลชาร์ล เดอ โกล) เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 15 ถ้อยคำของสาธารณรัฐ ได้แก่ เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ และหลักการของสาธารณรัฐ ว่า “รัฐบาลจากประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชน” (มาตรา 2) ผ่านการรับรองด้วยประชามติเมื่อ 28 กันยายน ค.ศ.1958 ผ่านการแก้ไขมาแล้ว 24 ครั้งด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งโดยสภาผู้แทนแห่งรัฐ (Congres) โดยที่ประชุมร่วมกันของสภาผู้แทนฯ และวุฒิสภา หรือการแก้ไขซึ่งรับรองโดยประชาชนผ่านการทำประชามติ มีคำปรารภว่า “ประชาชนชาวฝรั่งเศสขอแสดงความยึดมั่นในหลักสิทธิมนุษยชน และหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติดังที่ได้นิยามไว้ในปฏิญญามนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ.1789 (ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1789) ซึ่งได้รับการยืนยัน และขยายความโดยคำปรารภของรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1946 รวมทั้งบรรดาสีทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ค.ศ.2004 (รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ค.ศ.2005)

อาศัยอำนาจตามหลักการดังกล่าวและหลักเสรีภาพในการตัดสินใจของประชาชน สาธารณรัฐได้มอบให้ดินแดนโพ้นทะเลแสดงเจตจำนงที่จะเข้าอยู่ร่วมกับสาธารณรัฐสถาบันใหม่ ได้จัดตั้งขึ้นบนพื้นฐานของอุดมคติร่วมกันแห่งเสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ และถือกำเนิดขึ้นมาโดยคำนึงถึงวิวัฒนาการทางด้านประชาธิปไตยของดินแดนดังกล่าว มีหมวดต่างๆ คือ

- หมวด 1 ว่าด้วยอำนาจอธิปไตย
 - หมวด 2 ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐ
 - หมวด 3 รัฐบาล
 - หมวด 4 รัฐสภา
 - หมวด 5 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภาและรัฐบาล
 - หมวด 6 สนธิสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศ
 - หมวด 7 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ
 - หมวด 8 องค์การตุลาการ
 - หมวด 9 ศาลอาญาชั้นสูง
 - หมวด 10 ความรับผิดชอบทางอาญาของรัฐมนตรี
 - หมวด 11 สภาเศรษฐกิจและสังคม
 - หมวด 12 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - หมวด 13 บทเฉพาะกาลเกี่ยวกับนิว แคลิโดเนีย
 - หมวด 14 ความตกลงพันธมิตร
 - หมวด 15 ประชากรยุโรปและสหภาพยุโรป
 - หมวด 16 การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ
- กฎบัตรว่าด้วยสิ่งแวดล้อม (Charter of Environment)
ไม่มีหมวดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ แต่บัญญัติไว้ในคำปรารภหรืออารัมภบท (Preamble)

แม้จะมีข้อถกเถียงว่าคำปรารภในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสเป็นเพียงปรัชญาหรือเป็นหลักการของรัฐธรรมนูญมายาวนาน แต่เป็นที่แน่ชัดว่าในการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยของฝรั่งเศสได้มีคำวินิจฉัยว่าคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง 1789 และคำปรารภของรัฐธรรมนูญมีคุณค่าทางกฎหมาย (une valeur juridique) กล่าวโดยเฉพาะสำหรับคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1971 เป็นต้นมา คณะตุลาการรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสได้วินิจฉัยยอมรับว่าคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมือง 1789 และคำปรารภของรัฐธรรมนูญ มีคุณค่าทางรัฐธรรมนูญ ในการใช้ควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายด้วย คำปรารภของรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสจึงมีความสำคัญมาก

เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติสิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยไว้ในหมวดสาม ในมาตรา 25-49 ประกอบด้วยสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย การจับกุมคุมขัง การค้นตัวบุคคล หรือการกระทำการใดที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายศาลหรือมีเหตุตามที่กฎหมายบัญญัติ การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีโหดร้ายไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำมิได้เพียงเท่าที่จำเป็น การไม่ให้ประกันตัวต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในคดีอาญาให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด การเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ยกเว้นมีกฎหมายตราให้ทำได้หรือกรณีภัยพิบัติสาธารณะ มีการประกาศภาวะฉุกเฉินหรือประเทศอยู่ในภาวะสงครามหรือการรบ

สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในเกียรติยศชื่อเสียงและครอบครัว สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก สิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ สิทธิเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว สิทธิในการฟ้องหน่วยงานของรัฐในการกระทำหรือละเว้น บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิอนุรักษ์ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ สิทธิในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามที่กฎหมายบัญญัติ สิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการหรืองดเว้นการดำเนินการอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและมีส่วนร่วมในการพิจารณาพร้อมกันได้รับแจ้งผลโดยรวดเร็ว สิทธิที่จะจัดให้มีสวัสดิการของชุมชน สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิร่วมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภค สิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ ผู้ยากไร้ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายบัญญัติ สิทธิได้รับการป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตรายจากรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย สิทธิของมารดาในช่วงระหว่างก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายบัญญัติ บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีและไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพและบุคคลผู้ยากไร้ ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

เสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนา เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูดการเขียน การพิมพ์การโฆษณาและการสื่อความหมายด้วยวิธีอื่น เสรีภาพทางวิชาการแต่ต้องไม่ขัดต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ปิดกั้นความเห็นต่างของบุคคลอื่น เสรีภาพของสื่อมวลชนในการเสนอข่าวสารหรือการแสดง

ความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เสรีภาพในการติดต่อสื่อสารถึงกันไม่ว่าโดยวิธีใด เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิเสรีภาพอื่นๆนอกจากนี้ ที่ไม่ได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้นได้ และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ トラบเท่าที่การใช้สิทธิเสรีภาพนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น สิทธิเสรีภาพใดในรัฐธรรมนูญแม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีทางศาลได้

เห็นได้ว่าประเทศไทยก็ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพเช่นเดียวกับฝรั่งเศส ซึ่งถูกบัญญัติไว้ในหมวดสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทั้งหมด ในขณะที่รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสไม่ได้บัญญัติรายละเอียดเอาไว้ แต่บัญญัติไว้ในคำปรารภหรืออารัมภบท ซึ่งประชาชนสามารถยกเรื่องสิทธิเสรีภาพไปต่อสู้ในคดีอื่นๆได้ รวมทั้งส่งศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองจนถึงศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุดให้ส่งต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อตีความได้

และในรัฐธรรมนูญมาตรา 213 ยังบัญญัติไว้ด้วยว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2561 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 46-51 ว่า บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ แต่ต้องยื่นต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันรู้ว่าถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพเว้นแต่การละเมิดสิทธินั้นยังคงอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ตราบที่ยังมีการละเมิดอยู่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังคงบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้เป็นองค์กรอิสระเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา กำหนดให้กรรมการทั้งเจ็ดคนต้องมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน มีหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบ (สิทธิมนุษยชน ตาม พรบ.ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.2560 หมายความว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาค ของบุคคล บรรดาที่ได้รับความรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย หรือตามหนังสือสัญญา ที่ประเทศไทยเป็นภาคี และมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม)

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสให้สิทธิประชาชนยื่นคำร้องผ่านศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง พิจารณาจนถึงชั้นศาลฎีกาหรือตุลาการศาลปกครองสูงสุดที่จะทำหน้าที่ส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญต่อไป แต่ประเทศไทยมอบให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้กลั่นกรอง ซึ่งเชื่อว่าเมื่อประชาชนรับรู้สิทธิเสรีภาพของตนโดยทั่วถึง ถ้าหากหน่วยงานของรัฐยังไม่ปรับปรุงการทำงาน ยังมีการละเมิดสิทธิเสรีภาพเหมือนในปัจจุบัน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องทำงานหนักเพื่อกลั่นกรองคดีที่ประชาชนร้องเรียนมากขึ้น รวมทั้งศาลรัฐธรรมนูญก็อาจต้องทำงานหนักขึ้นเช่นเดียวกัน

คณะมนตรีแห่งยุโรป (Statute Council of Europe) ก่อตั้งขึ้นโดยประเทศภายในภูมิภาคตะวันตก 10 ประเทศ เมื่อ 5 พฤษภาคม ค.ศ.1949 เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของยุโรประหว่างรัฐสมาชิกโดยการร่วมมือกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยการยึดถือสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ถือว่าเป็นวัตถุประสงค์หลัก รวมทั้งจัดตั้งศาลสูงเพื่อมาทำหน้าที่วินิจฉัยกรณีพิพาทระหว่างประเทศด้วย (ศาลสูงแห่งเมือง Strasbourg) เงื่อนไขเบื้องต้นของรัฐที่จะเข้าไปเป็นภาคีสมาชิกของคณะมนตรีแห่งยุโรป จะต้องเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ.1950 ด้วย มิฉะนั้นจะไม่ได้รับการพิจารณาให้เข้าไปเป็นสมาชิกของคณะมนตรีแห่งยุโรป โดยคณะมนตรีแห่งยุโรปได้ดำเนินการเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนหลายด้าน ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านกฎหมาย สังคม การเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การศึกษาและวัฒนธรรม การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในยุโรปถือเป็นงานที่โดดเด่นที่สุดของคณะมนตรีแห่งยุโรป ถือได้ว่าเป็นระบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากการจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปขึ้นมาทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในภูมิภาค เพราะอนุสัญญายุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ.1950 นี้ เป็นส่วนหนึ่งของแผนการทางการเมืองทั้งหมดของภูมิภาคยุโรป เป็นอุดมคติร่วมกันที่แสดงถึงเบื้องหลังของประวัติศาสตร์การยกวางอนุสัญญาเพื่อคุ้มครองและรับรองสิทธิของประชาชนในภูมิภาคอย่างเข้มแข็ง หลังจากศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Court of Human Right) พิจารณาพิพากษาคดีแล้วจะมีคณะมนตรีแห่งยุโรป (Committee of Minister) ทำหน้าที่ตรวจสอบว่ามีการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำตัดสินหรือไม่ ศาลสิทธิมนุษยชนนี้มีหน้าที่และอำนาจในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีทั้งระบบร้องเรียนและระบบตรวจสอบ เปิดโอกาสให้ทั้งรัฐและประชาชนสามารถนำเรื่องร้องเรียนขึ้นสู่ศาลได้

ส่วนองค์กรที่สาม คือสมัชชาของผู้แทน (Parliamentary Assembly) ทำหน้าที่ปรึกษาหารือปัญหาหรือประเด็นสำคัญ ไม่ได้ทำหน้าที่ประชุมเพื่อร่างกฎหมายหรือออกกฎระเบียบที่ผูกพันรัฐสมาชิกหรือหน่วยงานของรัฐสมาชิกแต่อย่างใด สมาชิกของสมัชชาสภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิกที่ถูกแต่งตั้งมาจากรัฐสภาของแต่ละประเทศที่เป็นสมาชิก จำนวนมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรของแต่ละประเทศ

สำหรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติหรือ United Nations Commission on Human Rights หรือ UNCHR ตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1946 จนถึง ค.ศ.2006 จึงเปลี่ยนเป็นคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ United Nations Council on Human Rights หรือ UNCHR มี 47

ประเทศ เลือกลงมาจาก 5 กลุ่มของประเทศสมาชิกสหประชาชาติเป็นองค์กรอยู่ภายใต้ United Nations General Assembly

สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ หรือ Office of the High Commissioner for Human Rights of United Nations (OHCHR) มีหน้าที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนตาม Universal Declaration of Human Rights of 1948 (ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 ซึ่งที่ประชุมใหญ่สมัชชาสหประชาชาติรวมทั้งประเทศไทยให้การรับรองตามมติที่ 217A(3)) ตั้งขึ้นโดยที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติเมื่อ 20 ธ.ค.1993 จาก World Conference on Human Rights 1993 มีสาขาดูแลประเทศกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพฯ OHCHR นี้ ทำงานใกล้ชิดกับคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ UNCHR

นอกจากนี้ไทยยังมีหน่วยงานของรัฐคือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ สังกัดกระทรวงยุติธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่ประชาชนพึงได้รับตามกฎหมาย โดยการจัดวางระบบและส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนการดำเนินการให้พยาน ผู้เสียหายและจำเลย ในคดีอาญา ได้รับการคุ้มครองช่วยเหลือ เยียวยาในเบื้องต้น เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองและดูแลจากรัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีสำนักงานคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพอยู่ 4 ภาค และคลินิкуยุติธรรมจังหวัด

สิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน จึงถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอย่างสมบูรณ์ในหมวดสามและมาตรา 213 รวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง พรป.ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2561 พรป.ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.2560 พรป.ว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.2560 จึงมีบทบังคับไว้ทั้งในรัฐธรรมนูญและอนุบัญญัติ และมีหน่วยงานของรัฐ คือกรมสิทธิและเสรีภาพที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและคุ้มครองประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพหรือสิทธิมนุษยชน สามารถยกขึ้นมาร้องศาลรัฐธรรมนูญผ่านองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานของรัฐได้ ไม่น้อยหน้าประชาชนฝรั่งเศสที่มีรัฐธรรมนูญคุ้มครองประชาชนมาอย่างยาวนานและสอดคล้องกับแนวทางของสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยให้การรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1993 และยังคงให้ตั้งสำนักงานสาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติขึ้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งมักจะมีมุมมองและแนวทางไม่สอดคล้องกับรัฐบาล เช่น การเรียกร้องประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษาหรือปัญหาสิทธิมนุษยชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในประเทศ รับรองหลักสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ปี ค.ศ.1789 (พ.ศ.2332) ซึ่งได้รับคำยืนยันและคำปรารภไว้ในรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสปี ค.ศ.1946 (พ.ศ.2489) ต่อมาจึงยืนยันได้ว่าสิทธิและเสรีภาพ หรือสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการคุ้มครองโดยคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือเป็นพันธกิจที่สำคัญ คือการให้หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพ ซึ่งมีใช้เพียงเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนเท่านั้น แต่ยังเป็นไปเพื่อธำรงไว้ซึ่งความเป็นนิติรัฐ (Étatdedroit) อย่างแท้จริงอีกด้วย อย่างไรก็ตาม

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าบรรดาสีทธิและเสรีภาพต่างๆ นั้น การยอมรับให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำหน้าที่พิทักษ์รัฐธรรมนูญเท่ากับเป็นการยอมรับการจำกัดบทบาทของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายขอบเขตของกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยใช้เป็นเครื่องมือตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างกฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ทั้งนี้ก็เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของประชาชน คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ฝรั่งเศสนอกจากจะเคร่งครัดในการนำบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส ปี ค.ศ.1958 มาเป็นเครื่องมือในการควบคุมตรวจสอบแล้ว คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังได้สร้างหลักกฎหมายทั่วไปที่มีคุณค่าทางกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญ รวมตลอดถึงการยอมรับการมีสถานะ ทางกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญ ของคำปรารภของรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ค.ศ.1958 ด้วย จึงทำให้ (1) คำประกาศ สิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมือง ปี ค.ศ. 1789 (2) หลักการที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งแห่งยุคสมัย และหลักการพื้นฐานที่ได้รับการรับรองโดยกฎหมายแห่งสาธารณรัฐตามคำปรารภของรัฐธรรมนูญ แห่งสาธารณรัฐฉบับปี ค.ศ.1946 และ (3) กฎบัตรว่าด้วยสิ่งแวดล้อม ปี ค.ศ.2005 เป็นกรอบทางกฎหมายที่สำคัญในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

การบัญญัติหมวดสิทธิและเสรีภาพไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การมีองค์กรอิสระคือผู้ตรวจการแผ่นดินไว้กลั่นกรองเรื่องที่ประชาชนร้องว่ารัฐละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพ ก่อนส่งศาลรัฐธรรมนูญ การมีกรมสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรมไว้ช่วยเหลือประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ รวมทั้งช่วยเหลือพยาน ผู้เสียหายและจำเลย และการที่องค์กรอิสระคือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนไว้ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของรัฐและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนน่าจะเป็นหลักประกันให้ประชาชนไม่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ แต่ก็ขึ้นกับตัวของปัจเจกบุคคลที่จะต้องเรียนรู้กฎหมาย รับทราบต่อสิทธิและเสรีภาพของตนเอง และเรียนรู้ที่จะใช้สิทธิของตนเองเมื่อถูกละเมิดด้วย

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิงและสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

<https://sites.google.com/site/opaspuaram1/politics>, 2561 (17 ก.ค.)

<https://th.wikipedia.org/wiki/สาธารณรัฐฝรั่งเศส>, 2561 (15 ก.ค.)

<https://th.wikipedia.org/wiki/การปกครองประเทศฝรั่งเศส>, 2561 (16 ก.ค.)

รายชื่อผู้จัดทำรายงาน

สมาชิกกลุ่มที่ 3

1. นพ.เจตน์ ศิรธรานนท์
2. นายอนุทิน ชาญวีรกูล
3. นายกุลิศ สมบัติศิริ
4. ดร.ณัฐธัญญา พัฒนะวาณิชนันท์
5. นางนุสรุา บัญญัติปิยพจน์
6. นายก่อพงศ์ สุวรรณจุฑะ
7. นายนิสิต จันทรสมวงศ์
8. พล.ต.ต.เทพฤทธิ์ พรรณพัฒน์
9. นายวัชรพงษ์ อำนวยรักษ์สกุล
10. นายชูชาติ อินสว่าง
11. นายวิรัตน์ เอื้อนฤมิต
12. พล.ร.ท.ชาติชาย ศรีวรรณ
13. นายวิชัย ศิริประเสริฐโชค

สมาชิกกลุ่มที่ 4

1. นายจาคูร อภิชาติบุตร
2. นายปรีชา ธีรกิจพงศ์
3. นายจีระพัฒน์ พันธุ์ทวี
4. นางสาวจุฑาทพร กุมุทพงษ์พานิช
5. นายถาวร ลีนุตพงษ์
6. นายสรรเสริญ อัจจุตมานัส
7. พล.ต.ท.เพิ่มพูน ชิดชอบ
8. พล.ต.ท.วิฑูรย์ นิติวรางกูร
9. นายกัลกุล ดำรงปิยวุฒิ
10. พ.ต.อ.ดร.ณรัชต์ เศวตนันทน์
11. นางนิตยา ชีวะพฤษช์
12. พล.อ.ท.มานัต วงษ์วาทย์
13. นายรักษเกชา แฉ่ฉ่าย